

Wijzer

Mariaverering, volgens de cantieken van Montfort

redactie

uitreiking van zijn eerste boek over de cantieken, 8 december 2016

Maart 2019 verschijnt een nieuw boek van Wiel Logister smm. Hij legt er momenteel de laatste hand aan. Op basis van gesprekken in de Commissie Spiritualiteit stelt de redactie van Wijzer een paar grote lijnen ervan voor.

In dit boek gaat de aandacht met name uit naar de Cantieken 75 t/m 90. Montfort noemt ze “cantieken over de zeer heilige Maagd” en legt het accent op de innerlijke beleving van de Mariadevotie. Dat wordt nog versterkt, als hij In Cantic 78 een “Gebed om de Wijsheid” invoegt. Authentieke Mariaverering wil wijze mensen van ons maken.

Een en ander wekt de suggestie dat Montfort in deze 15 cantieken reageert op een pamflet van de Keulse advocaat Adam Widenfeld uit 1673, het geboortjaar van Montfort. Dit Latijnse geschrift van 16 bladzijden met als titel “Heilzame vermaningen aan het adres van de onwijze vereerders van Maria” heeft in de 17e eeuw veel stof doen opwaaien. Montfort zelf spreekt erover in de Cahier de Nôtes (296b-304), zijn aantekeningen uit zijn seminarietijd in Parijs. Voor zover

we weten, schrijft of spreekt hij er later niet expliciet over, wellicht om niet in controverses verwickeld te raken. Tussen de regels van deze Mariacantieken door sluit hij zich echter meer dan eens aan bij kritische opmerkingen van Widenfeld over eenzijdige en overdreven uiterlijke kanten van de Mariadevotie, zonder volledig met hem in te stemmen.

Daarnaast is er in dit boek aandacht voor de Cantieken die Montfort in zijn laatste levensjaren schreef en die hij expliciet “nieuw” noemt (104, 145, 151, 155, 159). Zij hebben een speelser karakter en passen bij de indruk dat Montfort op het einde van zijn leven steeds blijmoediger is geworden. Hij ontwikkelt er een beeldspraak met verrassende titels, metaforen en vergelijkingen, die hij leerde kennen in kerken en kapellen waarin hij missies preekte of cate-

nummer 2 - oktober 2018

We openen met een inblik in het nieuwste boek van Wiel Logister over de Maria-cantieken. U had nog een verslagje tegoed over de inzegening van het SMM-Memorial. Een plek om bij stil te blijven staan. Peter Denneman schrijft over de daling van de gemiddelde leeftijd! Jacob Sijm, Jan van Loo en Jeu Jenniskens vierden hun priesterjubileum. De stichting Sitio Agar in Brazilië viert haar 25-jarig jubileum in oktober. Wereldwijd nieuws geeft een inblik in de congregatie. Theo van der Geest schrijft over van het montfortaanse erfgoed en John van Oss zet de schijnwerpers op kunstwerken van (oud-) montfortanen. We sluiten af met de Wijzertjes en informatie over de requiemviering. De meeste foto's zijn van Lou Zeegers. We hopen dat u het nummer met plezier leest en bekijkt!

redactie:

Peter Denneman, Ben Faas, John van Oss, Marian Claeren

Vervolg op pagina 2

chese gaf. Het taalgebruik staat dichtbij dat van eenvoudige mensen uit stedelijke achterbuurten en op het platteland; hij volgt de wijze waarop Jezus in de synoptische evangeliën met mensen spreekt. Wellicht was dat een van de redenen waarom men hem “le bon père de Montfort” noemde. Telkens komt in dit boek naar voren, hoezeer de Mariadevotie van Montfort gericht is op de vereniging met God in overeenstem-

ming met de wijze waarop God in het leven en sterven van Jezus aan het licht komt. Daarbij ziet hij God niet als een hoogverheven en afstandelijke grootheid naar het model van het hof van de Zonnekoning, maar naar de wijze waarop God in het dienstbare, nederige en eenvoudige leven van Jezus en Maria naar voren komt. In de lijn daarvan wil Montfort de geest van het christendom vernieuwen, de beleving van de doopbeloften

versterken, een samenhangende visie op God, Jezus en Maria ontwikkelen en pleiten voor een arme en dienende kerk onder leiding van de apostelen van de laatste dagen.

N.B. Waarschijnlijk zal op vrijdag 22 maart 2019 tijdens een symposium het boek en de CD met tien cantieken gepresenteerd worden. Zie voor verdere informatie: www.montfortanen.nl ■

Inzegening van het SMM-Memorial

Marian Claeren

montfortanen zingen het 'Animée de l'amour'

Op zaterdag 28 april 2018 werd het SMM-Memorial ingezegend op het kloosterkerkhof in Schimmert. Een plek waar de naam van alle montfortanen, elders ter wereld of in Nederland begraven, een thuis krijgen. Familieleden van montfortanen, ook van hen die overleden zijn of betrokkenen waren aanwezig bij deze bijzondere gebeurtenis.

Vanaf 10.00 uur kwamen we samen in 't Weverke in Schimmert voor een hartelijke ontvangst met koffie en natuurlijk Limburgse vlaai. Rond half 12 vertrok iedereen naar het kloosterkerkhof, te voet of per toeristentrein, voor een gebedsviering met inzegening van het SMM-Memorial.

Richard Schreurs smm speelde het keyboard, Evelyn Braeken speelde de dwarsfluit en Peter Denneman smm ging voor. Er werden namen

gelezen per land of plaats in Nederland waar Nederlandse montfortanen begraven zijn. Er werd samen gebeden en gezongen, o.a. cantiek 'God verborgen in mijn naaste' en

natuurlijk 'Animée de l'Amour'. Familieleden legden bloemen neer. Dankzij de prachtige foto's van Lou Zeegers kunnen we deze mooie dag nog eens herbeleven. ■

Gemiddelde leeftijd daalt

Peter Denneman smm

Begin van dit jaar deed het Generaal Bestuur het aanbod om twee montfortanen uit de Congo als missionaris naar België te zenden, twee uit India naar Duitsland en twee uit Indonesië naar Nederland. Binnen het provinciaal bestuur en de Buitengewone Provinciale Raad hebben we gewikt en gewogen en uiteindelijk het besluit genomen de twee confraters uit Indonesië hartelijk te ontvangen en alles in het werk te stellen dat zij zich in onze provincie spoedig thuis zullen voelen.

Al heel snel na onze goedkeuring kregen we van de provinciaal van de Indonesische provincie te horen dat Stefan Musanai en Charles Leta benoemd zouden worden voor Nederland. Stefan verblijft al enige tijd in St. Laurent in Frankrijk. Charles woont in Malang, Indonesië. Na alle documenten en verklaringen voor de IND (Immigratie- en Naturalisatie Dienst) in Den Haag in orde te hebben gebracht, hebben zij onlangs een verblijfsvergunning ontvangen. De twee Indonesische montfortanen, die onze gemiddelde leeftijd van 78,5 naar 75,9 doen dalen, stellen zich aan u voor.

"Ik ben **Stefanus Musanai**. Ik werd geboren op 12 februari 1983 in Liwut, op Flores in Indonesië. Ik heb 2 broers en 5 zussen. Ik ben het zesde kind in de rij. Na mijn priesterwijding op 19 juli 2013 op Flores kreeg ik mijn eerste benoeming als kapelaan in de Lanjing-parochie (Sintang, Borneo-Indonesië). Na twee jaar vroeg de provinciale raad van Indonesië me om deel te nemen aan een nieuwe missie in België. Dus, in december 2016, verliet ik Indonesië om in Angers, Frankrijk in drie maanden de Franse taal te gaan leren. Ik verbleef toen in de internationale gemeenschap in Saint Laurent.

Maar nadat het generaal kapittel de missie voor België heeft afgewezen, hebben ze me gevraagd naar Nederland te gaan.

Persoonlijk herinnert die verandering mij aan de komst in 1939 van de eerste Nederlandse montfortaanse missionarissen in Indonesië. Zij brachten de montfortaanse spiritualiteit daar. En nu zie je de vruchten van hun missie. Het is verbazingwekkend. Dus, dit project nodigt me uit "terug naar de basis" te gaan, het moederland van de montfortaanse spiritualiteit, Nederland. Net als de eerste Franse missionarissen die in 1881 aankwamen zal ik ook rechtstreeks uit het moederhuis St. Laurent in Frankrijk komen voor mijn missie in Nederland!"

"Mijn naam is **Charolus Albertus Leta**. Mensen noemen me Charles. Ik ben geboren in Ende op Flores in Indonesië op 15 mei 1986 en nu dus 32 jaar oud. Ik ben de oudste van twee broers en twee zussen. Mijn ouders zijn Emanuel Natal en Yasinta Ule. Nadat ik mijn opleiding in het kleinseminarie heb afgerond, begon ik mijn religieuze leven in 2004 in het noviciaat, waar ik op 24 mei 2006

mijn eerste geloften aflegde. Op 27 juni 2014 werd ik priester gewijd en sindsdien heb ik in de vorming gewerkt.

In april werd me door onze provinciaal en zijn raad gevraagd naar Nederland te verhuizen en daar bij de montfortaanse missie te komen. Om eerlijk te zijn, heb ik na enkele seconden geantwoord met: "Ja, ik ben klaar" en echt, ik ben blij met deze zending. De belangrijkste motivatie is om door Maria's "Ja" voor God te leven. Ik ben klaar om te doen wat God wil dat ik doe en om te gaan waarheen Hij mij ook stuurt, ook naar Nederland.

Bovendien is de missie naar Nederland een gelegenheid voor mij om me te wijden aan bredere doelen van het Gezelschap van Maria. Het is een eer om deel te nemen en in het bijzonder bij te dragen aan de Nederlandse provincie. Ik hoop dat mijn komst en aanwezigheid daar een soort zegen voor ons allemaal zal zijn."

Charles en Stefan gaan voorlopig wonen in de gemeenschap van Vroenhof. Ikzelf zal hen zoveel mogelijk behulpzaam zijn en met raad en daad bijstaan. Hun eerste jaar zal vooral besteed worden aan het leren van de Nederlandse taal. Naast het inburgeren in onze samenleving wordt ook belangrijk zorg besteed aan de kerkelijke inburgering. Het NIM (Nijmeegs Instituut voor Missiewetenschappen), nauw verbonden met de Radboud Universiteit, verzorgt een leergang van 12 sessies. Uiteindelijk zullen ze o.a. pastoraal actief worden in de parochie van Schimmert, de plek waar in 1881 de eerste montfortanen, gevlucht uit Frankrijk, zich vestigden.

Met anderen ben ook ik me bewust dat dit hele project heel veel zorg en inzet van ons vergt. Maar, zo verwacht ik, zullen we in het komen van Charles en Stefan weer de toekomst mogen begroeten! ■

Jubilarissen 2018

Marian Claeren

Zestig jaar geleden, op 16 maart 1958, werd **Jacob Sijm** in Oirschot priester gewijd door mgr. Mutsaerts. Hij wilde graag missionaris worden en kreeg tot zijn grote vreugde een benoeming voor Malawi. In 1959 kon hij vertrekken. Hij heeft er veel gebouwd: kerken, kapellen, een medisch centrum, een kraamafdeling en een polikliniek. Hij werd regionaal overste van 1991 tot 1994 tot zijn benoeming voor Mbarara in Oeganda, waar Jacob de taak van socius kreeg in het noviciaat.

Hij bleek niet goed gebouwd te zijn voor Afrika. Er gaat het verhaal in de provincie dat hij per ambulance naar een ziekenhuis moest, maar hij paste er niet in, zijn benen staken eruit!

Na 40 jaar Afrika keerde hij terug naar zijn dierbare Noord-Holland. Op zeventigjarige leeftijd was pensioen natuurlijk niet aan de orde, Jacob werd rector in het zorgcentrum, waar hij naast woont. En ondanks het ouder worden, gaat Jacob nog steeds in het weekend voor. Als Hollandse (uit Wervershoof) missionaris mag hij van zichzelf niet op zijn lauweren rusten. Hij is en blijft Gods dienaar in hart en nieren en trouw volgeling van Louis-Grignon de Montfort en in diens spoor, van Maria!

Zijn klasgenoot **Jan van Loo** vierde eveneens op 16 maart 2018 zijn 60-jarig priesterjubileum. Jan heeft een totaal ander leven dan Jacob achter de rug, maar ook volledig in dienst van God en mensen. Zijn eerste benoeming was als leraar aan

het seminarie in Fatima, Portugal. Na 5 jaar werd hij benoemd als socius en recruteur en later als novicemeester in de parochie Junqueira. Na 8 jaar Portugal werd Jan benoemd voor het noviciaat in Vroenhof, hij gaf les en werkte ondertussen ook voor de 'Actie Fatima'. Daarnaast was hij een graag gezien leider van retraites en voorganger, vanaf 1997 vanuit het klooster Leenhof.

Al riep hij bij zijn 80e verjaardag dat hij zich terugtrok, hij blijft lid van de commissie Spiritualiteit. De behoefte van Jan aan verdieping door bezinning en studie is altijd gebleven. Of het nou om teksten van Montfort gaat, over Maria of Hildegard van Bingen.

Op 6 april 1968 werd **Jeu Jenniskens** priester gewijd in Oirschot door mgr. Bluysen. Een gewone jongen uit Horst, Noord-Limburg, vertrok

in 1969 naar Malawi. Zijn eerste taak was er de vorming van leken en jongeren. Na een sabbatical in 1988 ging hij in Mbarara in Oeganda aan de slag op het noviciaat. Na een zware hartoperatie in 1991 besloot Jeu in Nederland te blijven. Hij kreeg een benoeming voor de Bond Zonder Naam in Voorschoten. Toen er in 1998 een parochie vrijkwam in Ysselsteyn werd hij parochiepastor. Hoewel hij ervoor had gekozen in Nederland te blijven, werd hij door het generaal kapittel in 2005 gekozen als lid van het Generaal Bestuur, met als thuisbasis Rome. In deze 6 jaar heeft hij bijna 'alle hoeken van de wereld' gezien. Moe, maar voldaan keerde hij in 2011 terug en vond een thuis in de gemeenschap van Schimmert. Datzelfde jaar werd hij door de provinciaal overste Peter Denneman gevraagd provinciaal econoom te worden en als trouwe dienaar van de congregatie kon Jeu daar geen nee tegen zeggen. Op 77-jarige leeftijd mag hij van zijn rust genieten.

We melden nog een bijzondere jubilaris. Tot zijn grote verrassing ontving **Gir Op 't Veld** een felicitatie van generaal-overste Luiz Stefani. Hij ging het meteen narekenen en waar-empel, het klopte, hij bleek 75 jaar geproft te zijn! ■

25 jaar stichting Sitio Agar in het zilver

Antoon van Noije smm

Antoon van Noije smm ging in 1988 naar Brazilië. Om cultuur en taal goed te leren, ging hij wonen in de favela. Hij startte met zijn buurtgenoten een comunidade met bakkerij en naaiatelier. Na een oproep van de bisschoppen van São Paulo aan de religieuzen om aandacht te schenken aan het groeiend aantal AIDS-patiënten werd gekozen voor kinderen van 0 – 7 jaar. Er kon een groot huis gekocht worden, vlakbij school en ziekenhuis. 25 Jaar later vertelt Antoon over de stichting ‘Sitio Agar’, die op 12 oktober haar 25-jarig bestaan viert.

“De eerste 5 jaren waren zwaar, 20 kinderen overleden aan de ziekte. Voor de korte tijd die de kinderen nog hadden, wilde de stichting hen een menswaardig leven bieden.

Langzamerhand werden de medicijnen beter, de kinderen groter en ouder en konden ze op een meer gezonde manier door het leven. Er waren momenten dat er 60 kinderen en jongvolwassenen verzorgd werden in de Sitio.

In de loop der jaren zijn meer dan 120 kinderen naar adoptieouders gegaan en waar mogelijk gingen kinderen terug naar hun ouders. Helaas gold die mogelijkheid niet voor iedereen. Een groep jongeren, die buiten ons geen familie heeft, blijft afhankelijk van de stichting.

In 2003 was het tijd voor een nieuwe stap: het project ‘Huize Ismaël’. Opvang van kinderen die tijdelijk uit huis geplaatst worden door de rechter. Dit huis werd destijds geopend in het bijzijn van koningin Beatrix en prinses Maxima. Héél bijzonder, omdat de stichting in 1997 al bezoek had van (toen nog) prins Willem Alexander.

Na ‘Huize Ismaël’ deed zich een nieuwe uitdaging voor. De kinderen van het begin werden dankzij goede verzorging en medicatie 18 jaar en dat betekent dat ze niet langer mogen verblijven in een instelling. De stichting Sitio Agar startte met de zog. ‘uitvlieghuizen’, een project begeleid wonen, een overgangsfase tot

hun 21e. Het is een moeilijke groep, omdat er sprake is van drugsgebruik, alcohol en daardoor slecht verzorgen van de woning en zichzelf.

In 2015 startten we met de opvang van bejaarden, komend uit een risicosituatie. Het kreeg de naam van mijn moeder ‘Casa Louisa’. Deze opa’s en oma’s blijken extra aantrekkingskracht te hebben op de kinderen en jongeren in de Sitio. De meeste kennen hun opa of oma niet en kunnen het nu inhalen.

Onze stichting heeft een goede naam in São Paulo. In 2016 werd gevraagd een opvang voor kinderen over te nemen in een andere gemeente, omdat de verantwoordelijke stichting een wanbeleid voerde. Slechte behandeling van de bewoners en de administratie deed de rechter besluiten de opvang te sluiten. De Sitio besloot ook deze uitdaging aan te nemen en na een jaar herwonnen ze het vertrouwen.

Opnieuw kwam er een aanvraag om twee huizen over te nemen van ieder 20 kinderen. Er werd op een andere

manier gewerkt, dan we bij de Sitio gewend zijn. We moeten opnieuw contact opbouwen met officiële instanties.

Kortom, de stichting heeft nu de zorg over 85 kinderen en jongeren + 20 bejaarden. Om hen optimaal te kunnen verzorgen hebben we 100 betaalde krachten in dienst, 24 uur per dag. En dat kost veel geld. De subsidie van de overheid dekt lang niet alle uitgaven. Door de crisis in Brazilië is de stichting veel donateurs ter plaatse kwijtgeraakt.

25 geleden konden we van start gaan dankzij de hulp van velen, van religieuze instellingen en de stichting Vrienden van Antoon van Noije, die inmiddels is opgeheven. Daar is de Sitio bijzonder dankbaar voor. We hebben daardoor honderden jongeren kunnen helpen.

Mocht u het werk van de stichting Sitio Agar willen steunen, dan kunt u een donatie storten op rekeningnummers NL05 INGB 0000 521 014 of NL50 RABO 0155 001 469 t.n.v. missieprocure montfortanen, project Antoon van Noije. Voor meer informatie: pater Hub Kleijkers smm: H.Kleijkers@inter.nl.net”

N.B. Het 25-jarig bestaan van de stichting Sitio Agar zal gevierd worden in aanwezigheid van generaal overste Luiz Stefani, provinciaal overste Peter Denneman en vicaris Simon Kuyten. ■

Nieuws uit de wereldwijde congregatie

Afrika

Op 1 juli 2018 benoemde Luiz Stefani, generaal-overste, **Atubengulu Constantin Atalipa** tot overste van de Franstalige Afrikaanse delegatie. Raadsleden zijn: Frédéric Bolumbu Wangela Mbokolo en César Gutiérrez Rincon.

De Engelssprekende Afrikaanse delegatie heeft een eigen website:

www.smmafrica-anglo.com

Peru / Brazilië

Van 1 tot 12 mei 2018 zijn in Joao Monlevade, Brazilië, de oversten van de Latijns-Amerikaanse en Caribische entiteiten bij elkaar gekomen. De bedoeling was terug te kijken op de laatste zes jaar én de uitdagingen en aanbevelingen voor de volgende drie jaar vast te stellen. Tegelijkertijd werd gevierd dat de parochie St. Louis de Montfort 25 jaar bestond.

Ook was er de verkiezing voor een nieuwe coördinator. Het werd oud-generaal bestuurslid **Jorge Enrique González Velasquez**. Hij heeft als doel de ingeslagen weg van broederlijke samenwerking in dit deel van de wereld te stimuleren en bevorderen. Deelnemende landen waren: Haïti, Nicaragua, Ecuador, Columbia en Peru/Brazilië.

Filippijnen

Op 31 juli 2018 startten 3 fraters het internationaal noviciaat in de New Manila. Het zijn **Amos Hope Makina** uit Malawi, **Cristopher Mejia** uit de Filippijnen en **Alex Muhwezi** uit Oeganda.

Op 12 juni 2018 werd in de St. Tere-sita parochie in Makati City gratis medisch consult en medicijnen verstrekt. Deze dag was georganiseerd door de katholieke Vrouwenbond in samenwerking met de parochiepriester **Richard Magararu** en vicaris Angelito Pusikit. Aanwezig waren artsen, tandartsen, apothekers, zusters en medische studenten.

Frankrijk

Op 23 augustus 2018 koos het generaal kapittel van **de dochters der Wijsheid** in l'Ile Blanche (Frankrijk) als generaal overste Rani Kurian (India) en tot raadsleden: Pierrette Bwamba (Congo), Marie-Reine Gauthier (Canada), Antonella Prestia (Italië) en Isabelle Retailleau (Frankrijk).

v.l.n.r. Antonella Prestia, Isabelle Retailleau, Rani Kurian, Pierrette Bwamba, Marie-Reine Gauthier

Haïti

Maurice Piqueard werd op 26 juni 2018 benoemd tot 'Chevalier of the Legion of Honor' in de Franse ambassade in Haïti, vanwege zijn 48 jarige inzet voor arme studenten.

India

In Kanathi, India, werden **Balraju Arika, Prashanth Kumar** en **Vijay Prakash** in de eucharistieviering op 30 mei 2018 welkom geheten in het noviciaat, in het bijzijn van generaal: overste Luiz Stefani, bestuurslid Rozario Menezes, secretaris Balaswamy Kata. Verder waren aanwezig de vice-provinciaal van India Michael Sahayaraj en novicemeester Reni Joseph.

Een dag later, op 31 mei 2018, legden 10 fraters er hun eerste geloften af. Ook hierbij was de generale delegatie aanwezig.

Op 5 juni 2018 werden in Bangalore 6 montfortanen priester gewijd door mgr. Raja Rao smm, bisschop van Vijayawada. Het ging om: **Aron, Jayakumar, Prakash, Bala, Nashwin** en **Ravi**.

Indonesië

Voor de eerste keer vierden 6 confraters In Malang op 15 augustus 2018 hun 25-jarig priesterjubileum. **Martinus Widyatmoko** (Moko genoemd) werkt momenteel in Papoea Nieuw Guinea en kon er niet bij zijn. **Nikolaus Narimo Husodo, John Suri, Laurensius Maria Ariston, Avelinus Amput** en **Gatot Wibawa**

vierden samen met confraters en familieleden dit bijzonder jubileum.

Op 23 augustus werd **Albertus Arif** priester gewijd door mgr. Henricus Pydiarto, bisschop van Malang. Albertus is de 1e montfortaans priester afkomstig uit Malang, uit de parochie van St. Mary Annunciate Lodamem. De bisschop raadde in

zijn preek Albertus aan met dezelfde hartstocht, houding en gevoel van de Goede Herder zich toe te vertrouwen aan het Gods' volk. Zijn eerste benoeming is voor de parochie Situbondo en Albertus blijft verbonden aan de gemeenschap van Malang.

Op het montfortaans noviciaat in Ruteng legden op 31 mei 2018 14 fraters hun eerste professie af, in het bijzijn van hun provinciaal overste Anton Tensi.

Op 9 juni 2018 is **Arlusius Hedi-harto** in de parochie Ketang in Ruteng (Flores) priester gewijd door mgr. Silvester San. Zijn eerste benoeming is voor de gemeenschap van postulanten en novicen in Ruteng.

Fidelis Wotan beëindigde zijn studie Mariologie in Rome met summa cum laude. Zijn thesis gaat over de devotie tot Maria (Maria, Moeder Dolorosa) in Larantuka, op Flores. Jaarlijks wordt in een Heilige Week een unieke

viering gehouden voor haar, 500 jaar geleden gestart door Portugese Dominicaanse missionarissen.

Fidel gaat als vormingsleider aan de slag in het scholastikaat in Malang Indonesië.

Malawi

In Mangochi startten de fraters **Petro Chilumpha** en **Fortune Gondwe** op 28 mei de voorbereiding op hun eeuwige professie in het Montfort Lake House onder begeleiding van Paul Mashonga, Felix Mabvuto Phiri en Charlie Beirne.

In Mangochi bezocht generaal raadslid Arnold Suhardi (vooraan rechts op de foto) zijn confraters van de Engelstalige Afrikaanse delegatie. Hij sprak met hen over het doel van 'à la Montfort', bezieling, missie – het hart van alle missionarissen, roepingenpastoraat, de start van een missie in Kenya, Montfort Media en Luntha Television. Arnold bezocht verder Nantipwilli en andere montfortaanse gemeenschappen.

In Lilongwe werd **Andrew Kaufa** benoemd tot coördinator van het Social Communications Depart-

Wijdelingen met derde van links: Felix Phiri

ment van de bisschoppenconferentie in Oost-Afrika (AMECEA), met ingang van 1 augustus 2018. Onder AMECEA vallen de landen Eritrea, Ethiopië, Kenya, Malawi, Tanzania, Soedan/Zuid-Soedan, Oeganda en Zambia + aangesloten leden Djibouti en Somalië.

In een gezamenlijke wijdingsviering in Balaka werden op 4 augustus 2018 **Joseph Kudzala**, **Paul Kumwenda** en **Steve Mukusa** priester gewijd door mgr. Montfort Stima en Petro Chjilumpha en Fortune Gondwe diaken. Felix Phiri, delegatie-overste, gaf hen hun benoeming: Petro voor Balaka; Fortune en Joseph voor Stima. Paul wordt vormingsleider bij de postulanten in het Inter-Congregation Institute in Balaka; Steve is benoemd voor de parochie Kabuyanda.

Stichting Kerk in Nood organiseert op zaterdag 10 november 2018 een ontmoeting met de wereldkerk. Een van de gasten is de montfortaanse aartsbisschop **Thomas Msusa** van Blantyre, Malawi. Plaats van ontmoeting is de H. Vituskerk en Gooiland Conferentiecentrum, Emmastraat 2, Hilversum.

Madagascar

Op 8 september 2018 werd **Adolphe Rakoto** tot priester gewijd door Désiré Tsarahazana, aartsbisschop van Toamasina. In zijn preek wees hij de jonge priester erop dat pries-

terschap niet iets is om zich op te beroepen, het is een genade.

Mexico

Het onderzoeksteam, bestaande uit **Harry Florez** uit Nicaragua, **Jean Desiré Rakotonandrasana** uit Madagascar en **Gonzalo Tabares** uit Columbia heeft een bezoek gebracht aan Mexico. De montfortanen zijn welkom in drie bisdommen: Ecatepec, Puebla en Cuernavaca, daarbij lijkt het bisdom Ecatepec de beste optie. De bisschop heeft zijn steun toegezegd. Het is een dichtbevolkt gebied van vooral eenvoudige hardwerkende mensen.

Papoea Nieuw Guinea

De St. Josephs Gemeenschap is nu een volwaardige parochie. Enkele gezinnen in Balimo vroegen om gedoopt te worden en daarom bezochten twee montfortanen hen een paar keer per jaar. Langzamerhand groeide de gemeenschap katholieken en nu is er een volwaardige parochie met **Aloi Banggur** als hun pastor. Tussen alle activiteiten die de parochie onderneemt

valt het verbouwen van rijst op. Het idee kwam van Mateus Juang smm. Hij zei vaak: 'Het is niet genoeg om de ziel te voeden, we moeten ook de maag voeden'. En dat is nu onder leiding van Aloi waarheid geworden. Als geloof en actie samengaan, is er leven, leven in al zijn volheid.

In 1958 kwamen de eerste montfortanen (Canadezen) naar Papoea Nieuw Guinea. Na meer dan 50 jaar startten de montfortanen met de opleiding van mogelijk jonge montfortanen. Het vormingshuis in de montfortaanse St. Martin de Porres parochie in Morata is in slechte conditie en wordt voor meerdere doeleinden gebruikt. Gelukkig werd een voormalig Karmel-klooster aangeboden. Er zijn nu 8 kandidaten, 4 postulanten en de andere 4 lopen mee met het 'Kom en zie-programma'. Ze volgen een theologie-opleiding, 2 zijn derdejaars en de anderen eerstejaars. Het blijft moeilijk om een programma te kunnen uitvoeren, omdat de kandidaten uit verschillende culturen en taalgebieden komen. **Roy Millano** uit de Filipijnen komt helpen bij de vorming.

voormalig Karmel klooster

Vietnam

Zoals op het provinciaal kapittel al verteld werd door onze generaal overste Luiz Stefani, is de congregatie op zoek gegaan naar twee nieuwe stichtingen in Mexico en Vietnam. Van 3 tot 20 september 2018 was het onderzoeksteam, bestaande uit **Rozario Menezes**, **Jose Luis Sandoval** en **Arnel Pagaduan** in Vietnam. Aanvankelijk was er wat aarzeling om er naar toe te gaan, vanwege taal en cultuur, maar na een gesprekken met mensen werkzaam in Vietnam, is de aarzeling weggenomen. De katholieken zijn een minderheid en erg religieus, aanhangers van de Maagd Maria. En het Marialegioen is er al lang actief. ■

Uit het verleden

John van Oss smm

In de tentoonstellingsruimte voor het montfortaans erfgoed in de St. Hubertuskerk te Genhout is sinds enkele maanden een tentoonstelling van (oud-)montfortanen ingericht. Te weten: Thei Hustin, Gir Bisscheroux, Wim Johannesma, Jean Kamps en John van Oss.

Jean Kamps werd 17 november 1938 geboren in Ransdaal en volgde de studies in Schimmert en Oirschot. Na zijn priesterwijding op 19 maart 1966 vertrok hij naar Londen voor de talenstudie. Daarna ging hij werken in Malawi, maar in 1971 kwam hij naar Nederland terug. Hij ging wonen in Koewacht aan de Belgische grens. Zijn studies op kunstgebied maakte hij Antwerpen. Hij bekwaamde zich in het 'achter glas' schilderen. Het zijn zijn blije vertrouwde schilderijen. Dit deed hij naast beeldhouwen. De meest wonderlijke taferelen zijn er te zien, met name uit de Bijbel.

Wim Johannesma werd geboren op 23 juli 1936 in Geleen. Hij maakte de studies in Schimmert en Oirschot en vertrok in 1966 naar Kalimantan (Indonesië). In 1967 kwam hij terug naar Nederland en ging studeren aan de kunstacademie in Aken. Zijn werk bestaat vooral uit religieuze tekeningen. Hij maakt ook illustraties bij liturgische teksten. Daarnaast schil-

dert en tekent Wim, maar hij beeldhouwt ook. Hij leeft als Derde Orde-ling van de Benedictijnen, verbonden aan de abdij van Vaals.

Thei Hustin werd in Heerlen geboren op 23 oktober 1923. Na allerlei strubbelingen door de oorlog trad hij in 1944 in de congregatie. Thei ging meteen werken in Bunde als leraar van de Missievakschool. Hij was heel begaafd, schilderde zelf en was dikwijls bezig met alles wat met kunst te maken had. Dat zette hij voort in de tijd dat hij in Vroenhof de geestelijke verzorging op zich nam. Ook toen hij bij ons in Schimmert woonde schilderde hij graag. In die tijd kreeg hij nog les van Claudia Volders, van wie de vier seizoenen in de eetzaal van Vroenhof hangt. Hij genoot ervan... Van hem zijn schilderijen aanwezig zoals Limburgse landschappen, heel sfeervol. Hij stierf in Schimmert op 10 januari 2015.

Gir Bisscheroux werd geboren op 9 april 1925 in Schaesberg. Zijn eerste geloften legde hij af in Meerssen op 8 september 1945. Hij werkte tot 1973 in Belgisch Congo. Daarna kwam hij terug in Nederland om verschillende taken te vervullen. Hij overleed op 10 juli 2002 in Schimmert. Er schijnt maar één schilderij van hem te zijn: De aankondiging van de engel dat Maria Moeder van God gaat worden. Héél doorleeft.

John van Oss werd geboren in Druten, op 6 juli 1937. Na het noviciaat ging hij in Nijmegen filosofie studeren. Daarna keerde hij terug naar de congregatie. Hij werd leraar en daarna kapelaan in Schimmert; pastoor in Genhout en van 1994 pastoor in Schimmert en Genhout. In de jaren 1983 tot 1994 als pastoor had hij wat meer vrij en volgt hij samen met de dames van de Vrouwenbond schilderlessen. Het resultaat is te zien op de tentoonstelling.

De tentoonstelling in de St. Hubertuskerk in Genhout is te bezoeken op de derde zondag van de maand. De eerstvolgende data zijn 21 oktober en 18 november, van 14.00 - 17.00 uur. ■

Montfortaans Erfgoed

Theo van der Geest smm

Onze montfortaanse gemeenschap heeft in Nederland op diverse plaatsen z'n sporen achter gelaten. Hier herinnert een straatnaam aan een montfortaan of de montfortanen, daar de naam van een kerk, of een speciaal monument, of de graven van medebroeders. En dan zijn er ook nog onze kloosters die een nieuwe bestemming gekregen hebben. We hebben ze verkocht, overgedragen aan anderen, als een erfenis waaraan – historisch – de naam ‘montfortanen’ verbonden is: montfortaans erfgoed.

Als we daarvan spreken, gaat het niet louter om iets materieels. Erfgoed wordt ‘montfortaans’ vanwege het specifieke gedachtengoed dat daar ge- en beleefd werd, de eigen spiritualiteit. Het ziet ernaar uit, dat twee vroegere kloosters op korte termijn een nieuwe bestemming krijgen: Beresteyn in Voorschoten, en Groot Bijstervelt in Oirschot.

Beresteyn

In 2001 hebben de montfortanen Beresteyn verkocht. Sindsdien staat het leeg, ondanks allerlei pogingen er een nieuwe bestemming aan te geven. Het lijkt er op, dat de plannen van projectontwikkelaar Amvest, die nu op tafel liggen, goedgekeurd zullen worden. In het hoofdgebouw, dat gedeeltelijk afgebroken en herbouwd wordt, komen 20 studio's voor dement-

voormalig hoofdgebouw met daarachter appartementen

terenden. Zij krijgen 24-uurszorg, die wordt geleverd door de landelijke organisatie Het Gastenhuys. Op het eerder ook bebouwde terrein komen verder drie appartementsgebouwen, met daarin 45 koopappartementen. Het landgoed is 5,5 ha. groot; 0,5 ha. zal straks bebouwd zijn. Het park wordt niet openbaar, maar zal wel publiek toegankelijk zijn.

Groot Bijstervelt

In 2009 is Groot Bijstervelt verkocht aan Woningbedrijf Oirschot, een gemeentelijke woningstichting. In 2017 heeft de gemeente het landgoed verkocht aan de BV Groot Bijstervelt, opgericht met het oog op herbestemming ervan. Groot Bijstervelt gaat een levensloopbestendig zorgcomplex worden. De oostelijke vleugel, het deel tussen hoofdgebouw en kapel, en bijna alle bijgebouwen zijn gesloopt. Het hoofdgebouw – kasteel en aanbouw aan weerszijden daarvan – wordt verbouwd en ingericht voor ca. 25 kamers voor dementerenden, kantoren, behandelkamers en ruimtes voor gezamenlijke activiteiten. Op de plaats van de oude oostelijke vleugel wordt het Koetshuis gebouwd, met daarin woonruimte voor ca. 20 mensen die somatische zorg nodig

afbraak garage en werkplaats

hebben. En op de plaats waar werkplaatsen en boerderij stonden komt de Residentie, een gebouw met ca. 25 levensloopbestendige appartementen.

De Montfortkapel wordt geres- taureerd en blijft beschikbaar voor vieringen en andere passende activiteiten. Het park wordt een openbaar park, met daarin het montfortaanse kerkhof, de Calvaire en de Lourdesgrot.

Montfortaans Erfgoed

Iets van de montfortaanse spiritualiteit blijft leven in de nieuwe bestemming van deze kloosters. Het is fijn, dat de gebouwen deels bestemd worden voor verlening van zorg aan wie dat nodig hebben, vooral dement- terenden. Aandacht voor en hulp aan gebrekkigen en armen is een wezens- kenmerk van de montfortaanse spiri- tualiteit. Daarnaast is/wordt in beide huizen het park publiek toeganke- lijk, zodat zoveel mogelijk mensen daarvan kunnen genieten. En hope- lijk blijven in Oirschot de religieuze elementen – kapel, Calvaire en Lour- desgrot – uitnodigen tot bezinning en verdieping. ■

Wijzertjes

Overleden

Op 89-jarige leeftijd overlijdt op 17 maart 2018 **Huub Swerts** in Hulsberg. In 1941 volgt Huub zijn broer Frans naar Schimmert. Na het noviciaat in

Meerssen legt hij zijn eerste geloften af op 8 september 1949. Hij wordt priester gewijd op 20 maart 1955 en gaat voor een jaar naar Rome voor een studie missiologie. Bij terugkomst werkt Huub als kapelaan in Den Haag en Heiloo tot zijn vertrek naar Sintang, Indonesië in 1958. Hij werkt er o.a. als econoom bij het Sintang, als pastoorin Serawai, Benua Martinus en Nanga Pinoh en van 1987 tot 1988 als econoom van de regionale smm-delegatie. In 2005 keert Huub terug naar Nederland, in de gemeenschap Schimmert. Hij wandelt te voet naar Hulsberg om op assistentie te gaan en zorgt voor de tuin en de planten. Wanneer hij meer zorg nodig heeft, verhuist hij naar zorgcentrum Vroenhof. Als het zorgcentrum sluit, verhuist Huub opnieuw, dit keer naar het klooster van de zusters in Hulsberg, waar deze vriendelijke confrater overlijdt.

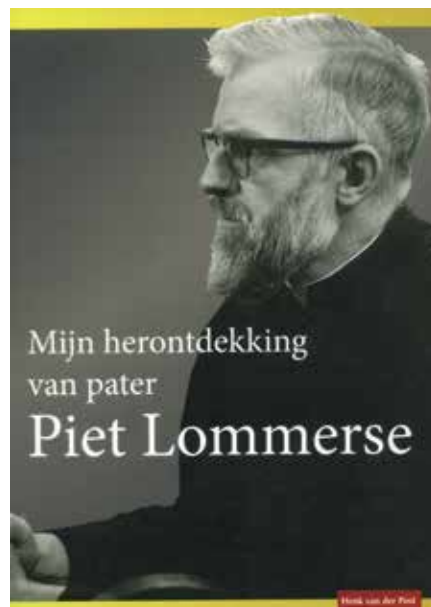
In Wilsele, Leuven (België) overlijdt op 22 maart 2018 **Gerard Goltstein**. Piet, zoals de montfortanen hem noemden,

wordt 79 jaar. Hij komt naar Schimmert in 1950, na zijn noviciaat in Meerssen legt hij op 8 september 1957 zijn eerste geloften af. Op 24 maart 1963 wordt Piet priester gewijd. Vervolgens studeert hij aan de universiteit van Leuven moraaltheo-

logie. Op 1 mei 1967 krijgt hij een benoeming voor het grootseminarie in Kessel-lo, een halftime benoeming voor het CKS in Heverlee en later aan de faculteit Theologie, daarnaast is hij halftime in dienst voor het apostolaat in Banneux en de binnenlandse missie in Winterslag. In 1972 wordt Piet gekozen als provinciaal van de montfortanen in België. Hij blijft het 15 jaar en daarna wordt hij provinciaal econoom. tot begin 2018. Hij is daarnaast medeverantwoordelijk voor het Montfort General Fund tot 2008. En niet te vergeten: Piet heeft al die jaren teksten uit Rome, zoals L'Écho, vertaald in het Nederlands.

Herinneringen

De Heemkundekring Meerssen bracht een boekje uit over de processie naar Meerssen **'De gank nao Meersje'**. Uw confrater Herman Jansen, oud-kapelaan van Meerssen schrijft er zijn mijmeringen in. Het boekje hoort bij de tentoonstelling met dezelfde naam in het Erfgoedhuis Meerssen.

Op 29 april 2018 is in het Historisch Museum in Hazerswoude het boekje **'Herontdekking van Piet Lommerse'** gepresenteerd. Schrijver is journalist Henk van der Post. Mocht u geïnteresseerd zijn in deze montfortaan, op het provincia-

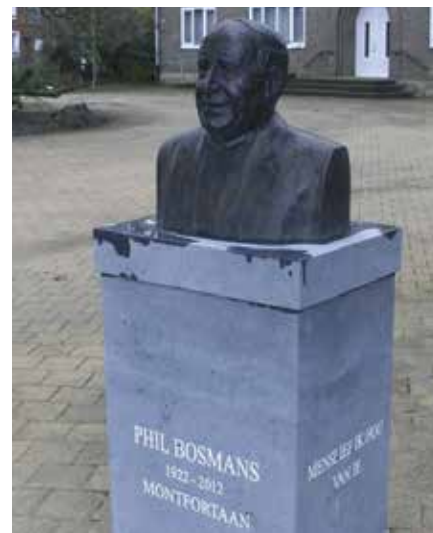
laat zijn exemplaren beschikbaar. Als u het wilt bestellen, dat kan via e-mail adres: hpostius@xs4all.nl. Prijs: € 12,50 inclusief verzendkosten.

Zes jaar na het overlijden van montfortaan **Phil Bosmans** was er in Meeuwen-Gruitrode, waar Phil geboren is, een bijeenkomst georganiseerd door de Bond Zonder Naam en de gemeente Meeuwen-Gruitrode.

Ze presenteren hun plannen om de herinnering aan Phil levend te houden door een plein naar hem te noemen, een kunstwerk, een borstbeeld, een toneelstuk en een boek. Er komt een 'Huis van Phil' in de Commanderie, een middeleeuws kasteel, waar zijn inspiratie zal voortleven.

Eén requiemviering gaat vreemd

Peter Denneman smm

Op zaterdag 3 november a.s. herdenken we overleden montfortanen, onze familieleden en dochters der Wijsheid. Om 11.00 is de viering in de St. Remigiuskerk in Schimmert met aansluitend op het kerkhof: zegening van de graven en het smm-memorial. Daarna is de koffietafel in 't Weverke tegenover de kerk.

Ook om 11.00 uur is de viering in Oirschot. Vanwege bouwwerkzaamheden op Bijsterveld kunnen we geen gebruik maken van de Montfortkapel. Dus moeten we vreemd gaan, maar weer niet zo vreemd, want we mogen vieren in de kapel van de Franciscanessen, Koestraat 37.

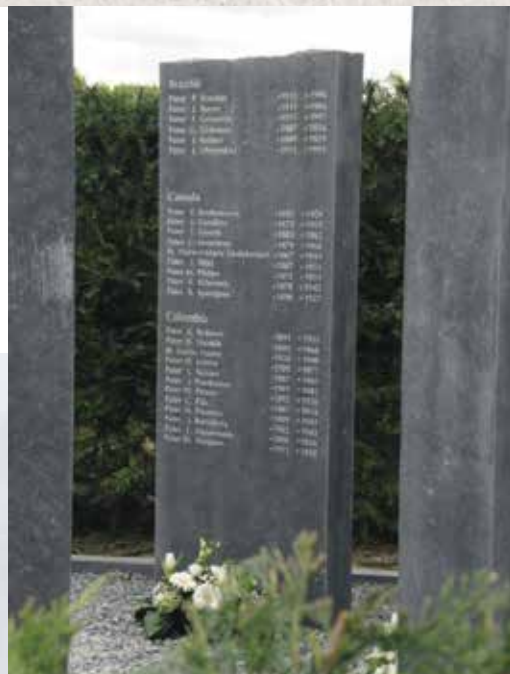
Voor velen een bekende plek. Aansluitend zegening van de graven op ons kerkhof aan de Montfortlaan. Daarna bent u welkom op de koffietafel in restaurant 't Zand, Bestseweg 52, als u zich vóór 25 oktober heeft aangemeld bij het secretariaat: provinciaal@montfortanen.nl of 043-206 5002

Franciscanessen-klooster te Oirschot

St. Remigiuskerk te Schimmert

Gratis abonnement

Als u toevallig deze 'Wijzer' heeft gelezen en u wilt dit tijdschrift voortaan ontvangen, meldt u zich aan via deze bon of e-mail info@montfortanen.nl.

Naam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

Sturen aan:
Redactie "Wijzer"
Vroenhof 87
NL-6301 KE Valkenburg (Lb)

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Vanaf 28 mei 2018 geldt de nieuwe wet op de gegevensbescherming (AVG), vastgelegd in de Europese verordening GDPR. Van u als lezer gebruiken wij naam en adresgegevens uitsluitend voor het versturen van 'Wijzer' of een uitnodiging voor een montfortaanse dag. Uw gegevens worden niet gedeeld met derden. Indien u wenst dat uw gegevens uit ons adressenbestand verwijderd worden, verzoeken wij u ons per mail te informeren: provinciaal@montfortanen.nl of via telefoonnummer: 043 206 5002. Door niet te reageren geeft u toestemming, dat wij uw gegevens mogen gebruiken voor 'Wijzer' of een uitnodiging. Voor het plaatsen van artikelen en foto's hebben wij vooraf toestemming gekregen van betreffende personen.

Colofon

Dit informatieblad is een uitgave van de Nederlandse montfortanen en verschijnt twee keer per jaar.

Adres
Montfortanen
Vroenhof 87
NL-6301 KE Valkenburg (Lb)
info@montfortanen.nl
www.montfortanen.nl

Ontwerp en DTP opmaak
Yoman Reclame Studio
www.yoman.nl

Drukwerk
Gianotten Printed Media